

BESTILL MARKAKALENDEREN FOR 2015 – SE SISTE SIDE

GREVLINGEN

MEDLEMSBLAD | NATURVERNFORBUNDET | OSLO OG AKERSHUS (NOA) | NUMMER 3 | 2014 | 33. ÅRGANG

100 ÅR
NOA 1914–2014

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus

AKTIVITETSKALENDER

VELKOMMEN til spennende turer og interessante foredrag i jubileumsåret 2014 (2. HALVÅR)

MER INFORMASJON OM ARRANGEMENTENE: SE www.noa.no

ONSDAGSFORUM

Sted og tid: Mariboegs gate 8, Miljøhuset, 5. etasje, kl. 18.00 – 20.00

Hovedfokus: Friluftsliv, naturopplevelser og livskvalitet

22.10.2014 Hva skal vi med naturen? Innleder: Dag Hessen, UiO

05.11.2014 Naturmangfold – Begrunnelse for naturvern? Innleder: Klaus Høiland, UiO

19.11.2014 Stillhetens verdi. Innleder: Nils Faarlund

03.12.2014 Det fremmedgjorte naturforholdet - og mulige utveier. Innleder: Arne Johan Vetlesen, UiO

ONSDAGSKVELDSTURER | Nærturer til NOAs seire

27.08.2014 Tur til eventyrskogen ved Trollvann
Turledere: Gjermund Andersen og Bjørn Einar Sakseid

10.09.2014 Sykkeltur til fredede trær i området nordre og vestre Aker
Turleder: Gjermund Andersen, NOA

24.09.2014 Historisk vandring til Bygdeborgen på Skaugumsåsen
Turleder: Jan Martin Larsen, lokalhistoriker

08.10.2014 Tur til Stubberud skogpark - En framsynt gave
Turleder: Tom Eikeli

SØNDAGSTURER | Dagsturer til NOAs seire

30. - 31.08.2014 Tur til «Den gamle mester» og Vassfaret
Turleder: Susanne Lemmingsen. Påmelding via telefon eller e-post til noa@noa.no. Si fra om du kan stille med bil ved påmelding.

14.09.2014 Tur til Skotjernfjell - der norsk skogsertifisering startet
Turleder: Gjermund Andersen, NOA

28.09.2014 Tur til Gaupsteinsmarka - en viktig lokallagsseire
Turleder: Stein K. Martinsen

12.10.2014 Tur til kommuneskogene, med et skogbruk slik vi liker det
Turleder: Knut Johansson, Bymiljøetaten

09.11.2014 Tur til Nordre Øyern naturreservat og våtmarkssenter
Turleder: Mette Sperre, Naturvernforbundet Fet

VED SPØRSMÅL TA KONTAKT MED NOA 22 38 35 20 ELLER TURLEDER

GREVLINGEN

Medlemsblad
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus (NOA)
Maridalsveien 120
0461 Oslo

Telefon 22 38 35 20
noa@noa.no
www.noa.no

Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør:
Tonje Schou Teigland
920 28 149
tonjesteigland@outlook.com

Forsidebildet:
Hann åkerhumle
Foto: Tor Bollingmo

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 2014
All tekst i artiklene kan fritt gjengis med referanse til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus' kvartalskrift Grevlingen, årgang, nummer, artikkelforfatter og artikkel. Fotografierne skal kun kunne gjengis etter innhentet tillatelse av fotograf og Grevlingens redaksjon.

ISSN 0803-6357

BLI MEDLEM
GI NATUREN EN STEMME

MEDLEMSKONTINGENT:
Hovedmedlem: 390,-
Familiemedlem: 450,-
Student: 175,-
Pensjonist: 175,-
Sterkt rabattert først-
årskontingent,
se www.noa.no
Kontoret på Vøienvolden
er åpent mandag, tirsdag
og torsdag, kl. 10–14.

Grevlingen blir trykket på 100% resirkulert papir og er miljøvennlig produsert og derfor svanemerket.

Trykk: IT Grafisk
Opplag: 5.400

LEDER

“Man bør tilbringe en time av hver dag i naturen — bortsett fra når man har det for travelt. Da bør man tilbringe to timer i naturen.”

Dette er et Zen ordtak opprinnelig om meditasjon, men som kanskje passer om natur og byliv også. Det å være i naturen gir meg, og er jeg ganske sikker på gir mange av dere lesere, en egen spesiell følelse, en følelse av frihet kanskje. Denne fine følelsen som naturen gir, synes jeg burde være i byen også.

Foto: Tonje Schou Teigland.

Naturen gir ikke bare følelser, men også bevegelse, friluft og ro, og den rommer susende humler og annet yrende liv. Hva om dette kunne vært mulig å integrere inn i bylivet? Mer enn det er i dag? Bidragsyterne vil ha mer av dette i byen, og de vil holde spredt bebyggelse og trafikk nede, på tross av befolkningsvekst. De argumenterer for en arealforvaltning og byutvikling i samsvar med natur og miljø. I denne utgaven av Grevlingen kan dere lese om arealutvikling og byutvikling, med mest fokus på hovedstaden.

Å fortsette å ha naturen i umiddelbar nærhet er positivt også på flere måter.

Det forblir en by vi hver dag er klar over hvor ressurser kommer fra, fordi det er der rett utenfor dørstokken. På den måten blir vi kanskje mer klar over ansvaret vårt. Jeg tror at en ting vi kan gjøre for naturen er å tilbringe tid i den, bli glad i den, og derfor beskytte den.

Arealendringer er den største trusselen mot biomangfoldet. Det er et øket press på artsrikdommen i verden, i Norge, og i Oslo og Akershus. Det er farten som arter dør ut i som er farlig, og nytt. SABIMA (Samarbeidsrådet for Biologisk Mangfold) kan rapportere om at «vi mister arter 100-1000 ganger raskere enn ved naturlig evolusjon.», FNs Global Biodiversity Outlook rapport fra 2010 formidlet at arter forsvinner på et nivå som ikke er bærekraftig, og at dette truer økosystemer.

Vi skal sette ned foten og kreve en bærekraftig utvikling videre. Ja til naturvennlige byer!

Tonje Schou Teigland, redaktør

INNHOOLD

- Utviklingen i Osloregionen
 - To planer som vil være avgjørende
- Transportsystemer for opplevelser og mosjon
- Den gravende grevling:
Ny sykkelstrategi for Oslo
- La humla suse!
- Historien
- Hva du kan gjøre!
- Jørgen Stubbesitter
- Bokspalten
- Lokallagene

Tonje Schou Teigland.

Foto: privat.

Grevlingen gir seg ikke, men forsvarer innbitt sin region. Grevlingen biter seg derfor fast og slipper ikke tak før hensikt og mål er nådd. Dette er også NOAs oppgave.

TELEFONEN VÅR ER BETJENT MANDAG, TIRSDAG OG TORSDAG FRA KL 10.00 TIL KL 14.00.

UTVIKLINGEN I OSLOREGIONEN

To planer som vil være avgjørende

I løpet av et halvt år har NOA uttalt seg om to særdeles viktige planer for utviklingen i vårt område. «Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus» og «Oslo mot 2030. Forslag til kommuneplan» er begge dokumenter som vil få avgjørende betydning for byutviklingen, bosettingsstrukturen og transportløsningene, og således for mulighetene til å ta vare på naturverdier, grøntområder og Marka i de nærmeste tiårene. Uttalelsene er lagt ut på www.noa.no, der du også finner lenker til planutkastene.

NOA applauderer hovedgrepet i begge dokumentene, med fortetting i byen og i viktige knutepunkt langs jernbane og T-baner inn mot byen. En slik utvikling er en nødvendighet, dersom vi skal greie å bevare naturverdier, matjord og Marka-områdene på lang sikt, og unngå at hele regionen blir en utflytende, arealkrevende og bilavhengig forstadsbebyggelse til Oslo og de sentrale tettstedene i Akershus. Selvsagt vil også en slik løsning smerte, der fortettingen virkelig gjøres, men alternativet er så mye verre.

Men for at en slik utvikling skal kunne kalles bærekraftig, må det stilles krav om områder som ikke skal bebygges.

Naturvernkampen er i all hovedsak en kamp om arealer og hvordan disse skal forvaltes og brukes. Arealbruken er avgjørende for mangfoldet av planter og dyr, for tilgjengeligheten til natur og indirekte for miljø og klima; spredt bebyggelse bidrar til større trafikkarbeid og mer forurensning og klimautslipp.

Regional plan for areal og transport
Denne planen er et resultat av flere tidligere initiativ, bl.a. fra Akershus Fylkeskommune og fra Miljøverndepartementet. Tanken er å konsentrere

Foto:Gjermund Andersen.

boligbebyggelsen i områder som ligger i gangavstand fra jernbanestasjoner og holdeplasser på T-banen. På den måten er håpet at den forventede veksten i antall reiser kan foretas med skinnegående kollektivtrafikk. Tre scenarier blir presentert i planen:

- Nåværende utvikling, der kommunene selv fastsetter boligutviklingen ut fra lokale interesser.
- Konsentrasjon i Oslo og fem nye byer i Akershus. Den areal- og transportmessig gunstigste løsningen.
- Et mellomalternativ med utvikling av 30-40 knutepunkter i tilknytning til kollektivaksene inn mot sentrum. Fortsatt fortetting som hovedgrep, men i mindre skala.

Bebyggelsen i Oslo har allerede krabbet langt nok opp mot Marka. Årvoll og Tonsenhagen foran, Groruddalen bak.

Foto:Gjermund Andersen.

Morgenkøen på Trondheimsveien. Oslo tåler ikke flere bilder – vi må bygge for kollektivbruk!

I NOAs uttalelse støttet vi hovedgrepet med et fåtall konsentrerte byer, under forutsetning av at de ble utviklet med høy grad av bo- og miljøkvalitet, og at viktige natur- og friluftsområder og matjord ble unngått. Dersom veksten i regionen ikke dempes, uttrykte NOA behov for utredning av helt nye byområder på lavproduktiv mark og uten store natur- og friluftsverdier. En slik utredning må i så fall omfatte hele Osloregionen.

For å unngå kø, kork og kaos, må utbyggingen skje langs jernbanenettet og langs eksisterende og forlengede T-banelinjer. Bygging av ny jernbane og ny T-banetunnel under Oslo er avgjørende for å få etablert effektive og tilstrekkelig kapasitetssterke skinnegående løsninger. Veksten i transportarbeid må tas kollektivt, ytterligere utbygging av veikapasitet må unngås.

En avgjørende forutsetning for at denne planen skal lykkes er etter NOAs mening at den blir bindende for alle kommunene i regionen, slik at ikke lokale interesser får bidra til fortsatt spredt utbygging.

Oslo mot 2030

Også i forslaget til kommuneplan for Oslo er det konsentrasjon og fortetting som er stikkordet. Hovedstaden har foreløpig byggegrunn nok for den forventede veksten, og har innsett at det er innenfor dagens byggesone utviklingen må skje. NOAs største innvendinger mot planen er at den ikke i tilstrekkelig grad ivaretar det rike biologiske mangfoldet i kommunen, at hele nærmarka foreslås som en «aktivitetssone», der alle mulige idrettssanlegg og aktiviteter skal kunne fortrenge ordinært friluftsliv, en satsing på konsentrert boligbygging i områder som ennå ikke har T-bane-dekning, og den for sterke satsingen på høyhus i hele indre by.

Planens målsettinger er gode, men virkemidlene som foreslås er på langt nær gode nok. For å bøte på manglene har NOA fremmet 20 forslag til endringer av de juridisk bindende formuleringene i planen.

Særlig er virkemidlene for å ta vare på biologisk mangfold og grønne lunger for svake. NOA krever at bevaring av mangfoldet blir en del av planens hovedmål, at alle naturtyper (stammespråk for biologisk viktige områder) ivaretas, og at planer som berører biologisk mangfold alltid må underlegges reguleringsplan. Randsonene til byvassdragene må holdes frie for bebyggelse. En tettere by må også ha sterkere fokus på parker o.a. grønne lunger. NOA foreslår også at felling av bytrær med en stammeomkrets på mer enn 150 cm ikke kan foretas uten godkjenning fra Bymiljøetaten. Håpet er å kunne bevare byens grønne preg, som i stor grad er skapt av bytrærne.

Foto: Gjermeund Andersen.

Også i forhold til denne planen har vi påpekt viktigheten av å få etablert nye tunneler for jernbanen og T-banen som en forutsetning for å lykkes. Bedre kollektivdekning må kombineres med effektive tiltak for å redusere bilbruken.

Flott ask i Mogata på Sagene. NOA vil hegne om byens trær.

Foto: Gjermund Andersen.

Marka i kommuneplanen

Det er Marka som vekket størst debatt i høringsrunden. Ikke bare vil Byrådet «stjele» de nærmeste 1-2 kilometrene innenfor Markagrensen til «aktivitetssoner», de forslår også å bytte ut velegnede, mye brukte Markaområder med mindre egnede områder for å få til det de anser som en bedre avgrensning av bebyggelsen. Dette har NOA motsatt seg, både ved Røverkollen og i området nord for Enebakkveien ved Stensrud.

«Aktivitetssonene» strider etter NOAs

syn med Markaloven, og er en 180 graders sving i forhold til et enstemmig vedtak i Bystyret for 10 år siden, da man etter enstemmig innspill fra alle Markaorganisasjonene og Bymiljøetaten innså at det var naturen, det enkle friluftslivet og Markakulturen som var de svake partene som trengte forvaltningens beskyttelse, og at det «tradisjonelle friluftslivet i nær kontakt med naturen skal søkes tilgodesett i det meste av nærområdene.»

NOA fremmet i uttalelsen forslag om

Alpinanlegg eller eventyrskog?
Her i Grefsenåsen er det både store natur- og opplevelsesverdier. Men hvor lenge?

en soneinndeling av skogsdriften innenfor kommunens grenser, slik at store deler av skogen forbeholdes driftsmåter som gir et kontinuerlig og variert skogbilde. NOA vil fremme et eget forslag til avgrensning av slike soner. Videre foreslo vi at kommunen skal fastsette randsoner mot Markavassdragene, slik vannressursloven gir adgang til. Endelig motsatte vi oss en del «turveidrag» som var lagt inn som streker på et oversiktskart, uten terrengdetaljer for øvrig. Her støttet vi også Østmarkas Venner i deres skepsis mot en vei

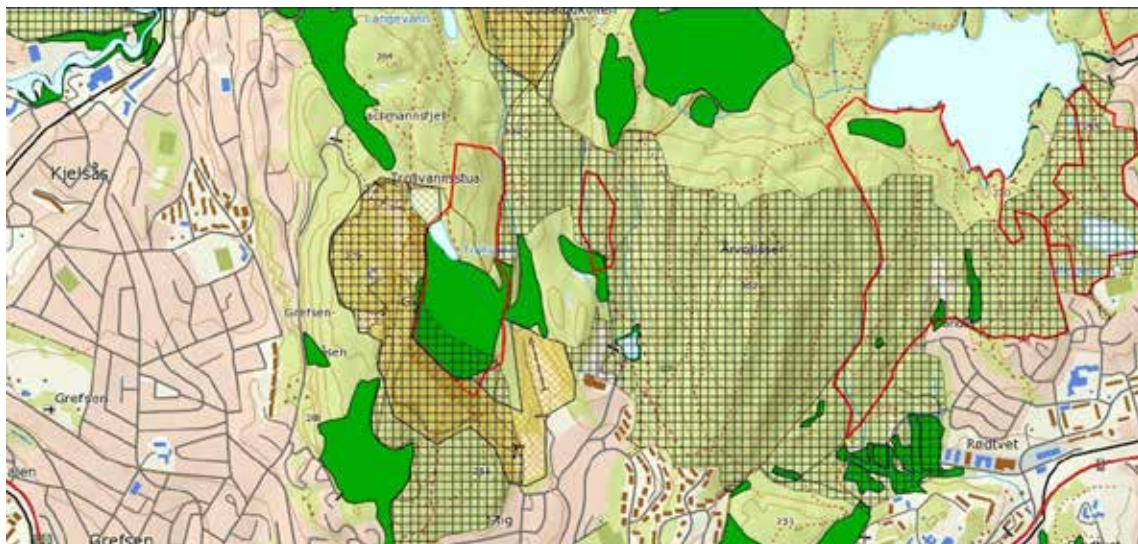
gjennom det nyopprettede Spinnern friluftsområde, som ble vernet etter Markaloven i desember i fjor.

De store trekkene i denne planen vil kunne spare viktige areal for framtidige generasjoner. Imidlertid er det mange detaljer som kan undergrave de gode målsettingene, dersom de vedtats. Nå går vi inn i sluttspurten og vedtaksprosessen for kommuneplanen og slutføringen av areal- og transportplanen for Oslo og Akershus. Det er nå sakene avgjøres!

AKTIVITETSSONENE

«Aktivitetssonene» omfatter et 1-2 km bredt belte innenfor Markagrensa, der det åpnes for utbygging av diverse idrettsanlegg og annen tilrettelegging for ulike typer aktivitet. At disse områdene også er de viktigste for daglig friluftsliv, og at det fremste motivet for slikt friluftsliv er naturopplevelse og å komme vekk fra dagliglivets kjas og mas, nevnes ikke med et ord. Heller ikke at disse sonene også dekker ca 80 viktige naturforekomster (naturtyper) og en rekke viktige områder for friluftslivet (eventyrskoger), i tillegg til samtlige hundremeterskoger og nærområder rundt hele byen.

Karteksempelet under viser at de befolkningsnære delene av Lillomarka er særlig utsatt. Her planlegges det at Hestejordene, som ble reddet fra OL-planene, likevel kan bli «lekeland» for idrett og aktiviteter som ikke hører hjemme i Marka. Et annet greit eksempel finnes i Grefsenåsen, der deler av den flotteste og mest tilgjengelige eventyrskogen i byens nærhet finnes, og som også er registrert som en viktig naturtype, forslås utlagt som «aktivitetssone». Med Grefsenkleiva som nærmeste nabo er det lite tvil om hva som egentlig planlegges.

Kartet viser «aktivitetssonene» (grått rutenett) i søndre del av Lillomarka, og hvordan disse dekker viktige naturområder (grønt) og eventyrskoger (rødt) i tillegg til store nærområder for øvrig. Forslaget oppleves som en krigserklæring mot enkelt, bærekraftig friluftsliv. Gul skravur er områder som i Flerbruksplanen for kommuneskogene er lagt ut til idrettsområder.

Transportsystemer for opplevelser og mosjon

Dagens systemer for persontransport i byene dekker ikke naturlige behov for mosjon og opplevelser. Det må være et ønskemål å utvikle nye systemer som har disse verdifulle elementene og som samtidig er effektive og miljøvennlige.

Det programmet åpner for er en alternativ utvikling av persontransporten i byene, der lette og miljøvennlige transportmidler tas i bruk. Teknologien i systemene bygges tett sammen med bruk av trær, busker og blomster og elementer av vann i traseene. Brukerne får lett mosjon og mye opplevelser på vei til jobben. I tillegg er disse transportmidlene svært effektive og lite arealkrevende.

Jeg mener at systemene vil bidra vesentlig til gjenerobring av byen fra trafikkmaskinene, og til å reversere utbyggingen av nye kjøpesentre utenfor byen.

Oslo, med sin vakre beliggenhet mellom fjorden og de store skogene bak, er geografisk godt egnet for en slik fornyelse på bytransportens område.

Kort fortalt består fornyelsen i et samordnet kollektivt transportsystem der en reguleringsmessig og teknisk tilretteleggelse for bruken av ski, sykkel, båt og gange gjør disse transportmetoder raske, effektive, opplevelserike og helsefremmende. I vårt 100 siders program er teknologi, investeringer og drift av de fire systemene evaluert.

TRÅKKALLE

TRÅKKALLE er en overdekket helårs bane for innfartssykling. Den går på pilerer og broer over øvrig trafikk og er utstyrt med store sykkelparkeringsanlegg på

Slik mener Husebye at Tryvann kan utformes.

sentrale steder i byen. TRÅKKALLE er en rask, sikker og stillegående trafikkmaskin, bygget i en alle av parktrær. Den egner seg særlig godt til bruk av el-sykkel. Den vil lett kunne ta over 20 - 30% av dagens innfartstrafikk med bil.

MARKAPORTEN

MARKAPORTEN er et helårs offentlig ski-anlegg og el-busslinje. Den går i tunnel fra byen til marka, og har direkte overganger til jernbane, T-bane, trikk og buss. Om sommeren vil el-busstraseen åpnes for syklistene. MARKAPORTEN gir rask, sikker og opplevelserik transport til marka og vinterparken, og vil sterkt redusere biltrafikken i åsen. Den åpner også for et idyllisk helårs seteranlegg på Tryvann stadion.

ROTURBAN – THE WALKING METRO

ROTURBAN er et helårs rullende fortau med blomster og springvann under byen. Systemet drives som en automatbane på skinner ikke ulik banen mellom København og Kastrup flyplass. I ROTURBAN er vognene erstattet med en sammenhengende kjede av fortau som stopper ved flere sentralt plasserte stasjoner. Gleden av å kunne gå og samtidig komme raskt frem gjør banen til en effektiv «People Mover» som vil avlaste T-baner og busser i byen.

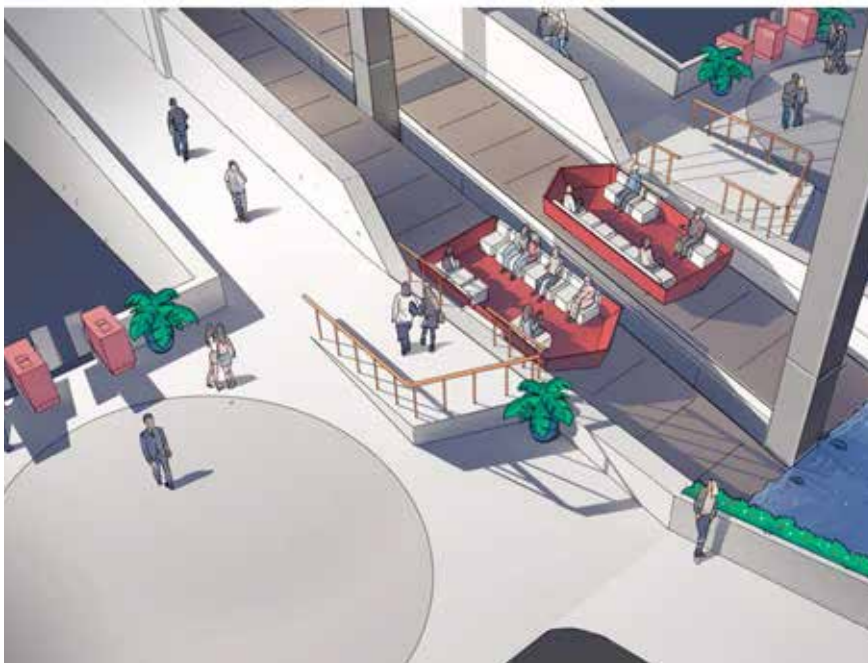

FOSSEKANALEN

FOSSEKANALEN er et helårs gangvei- og kanalsystem under byen fra Akerselva til Frognerkilen der en kan velge mellom opplevelsesvandring langs de blomsterkleddede kanalene eller flytte stille frem på lydløse kanalbåter. FOSSEKANALEN gir god øst-vest forbindelse i sentrale Oslo med overgang til T-bane, jernbane og busser.

Denne fornyelsen av persontransporten i Oslo oppfyller på en god måte politiske vedtak om at trafikkveksten i byene skal tas med kollektive transportmidler, sykkel og gange.

For å få tilstrekkelig gjennomføringskraft i fornyelsen slik jeg foreslår trenger vi en politisk-operativ organisering som kan sammenlignes med planleggingen for OL-22 i Oslo. Hvis det viser seg at selve OL-22 arrangementet ikke blir gjennomført, kan likevel den operative organisasjonen OL-22 få en viktig oppgave, nemlig å drive frem planleggingen av fornyelsen i persontransporten. Den plan-kompetanse og det administrativt/politiske kontaktnett som denne organisasjonen har opparbeidet de siste årene vil gi fornyelsesarbeidet en «flying start».

ROTURBAN – The Walking Metro.

EYSTEIN F. HUSEBYE
ey-f-hus@online.no

Daglig leder, ideell forening for allmenntilrettelegget transport-systemer

Leder i NOA 1991 – 1993 og 2007 – 2012.

Har fremlagt et framtidssystem kalt «TRANSPORTSYSTEMER FOR OPPLEVELSER OG MOSJON» for transport i Oslo med økonomisk støtte fra Bymiljøetaten.

Holdt i mai i fjor en presentasjon i Gøteborg for en internasjonal faggruppe for elektriske transportmidler.

Pdf av presentasjonen og annet info finnes på www.IDFAT.com. Dette arbeidet begynte han med i 1987 og bestemte seg for å ta opp igjen i 2013.

DEN GRAVENDE GREVLING

Den gravende grevlingen i denne utgaven er en artikkel av Rune Gjøs, sykkeldirektør i Oslo kommune. En ny sykkelstrategi skal gjøre det enklere for oss å komme oss fra a til b uten å sette oss i bilen. Hva må til for å gjøre Oslo til en sykkelby, og hvorfor er dette så bra og så viktig?

Rune Gjøs

Ny sykkelstrategi for Oslo

Foto: Liv Jorunn Andernes

Sykkeldirektør Rune Gjøs.

Oslo vokser i rekordfart: I 2034 år vil byen ha nærmere 200.000 flere innbyggere enn i dag. Halvparten av klimagassutslippene i Oslo kommer fra transport og veitrafikk. Skal Oslo kommune nå mål om reduserte klimautslipp, mindre lokal forurensning og støy, og ikke minst sørge for at vegnettet ikke bryter sammen i kø og kaos, må veksten i biltrafikken byttes ut med miljøvennlige former for persontransport.

Sykling tar lite plass. Det blir et stadig viktigere poeng etter hvert som Oslo vokser. I dag er Oslo en av Europas raskest voksende byer. Nye områder bygges ut, Fjordbyen vokser fram, folketallet øker med over 10.000 personer hvert eneste år. Bare de siste fire årene har folketallet i Oslo kommune økt med 50.000! I takt med denne kolossale veksten i befolkningen øker behovet for større kapasitet i transportsystemet.

Både i vegsystem og i kollektivtrafikken begynner presset å merkes. Hvis vi skal sikre befolkningens behov for mobilitet i årene fremover må vi løfte fram transportløsninger som er effektive på arealbruk og som kan avlaste dagens transportsystem.

Sykling er en billig transportform som krever lite areal og energi, og som i tillegg er nesten utslippsfri. Å frigjøre trafikkareal fra bil til sykkel vil bidra til å redusere bilkøer og luftforurensning. En personbil legger beslag på om lag 10 ganger mer areal enn en sykkel.

Kollektivtransporten har flere av de samme egenskapene men sykling er i tillegg bra for helsa.

Samfunnet sparer enorme beløp på

at du og jeg sykler. Helsegevinsten for samfunnet per syklet kilometer er på nesten 15 kroner per kilometer. Dobler vi antallet sykkelreiser i Oslo sparer samfunnet formidable 15 milliarder kroner per år i reduserte helsekostnader. Mer sykling og økt aktivitet betyr også mindre stress og flere mennesker med bedre humør.

Høsten 2013 ble andelen av daglige reiser foretatt med sykkel i Oslo målt til 8 prosent. Bystyret har vedtatt en ambisjon om en sykkelandel på 12 prosent, og i forslaget til ny sykkelstrategi som skal behandles politisk i Oslo kommune foreslås et nytt mål; minst 16 prosent innen 2025.

Halvparten av alle bilreiser innen Oslo kommune er 5 kilometer eller kortere, og på reiser som er 1 kilometer eller kortere gjøres det faktisk flere reiser med bil enn med sykkel. For en person i normal form og på en vanlig sykkel tar det 3 til 4 minutter å sykle en kilometer!

Ny sykkelstrategi

Det jobbes med en ny sykkelstrategi for Oslo kommune, som har som ambisjon å gjøre Oslo til en sykkelby for alle.

Dobler vi antallet sykkelreiser i Oslo sparer samfunnet formidable 15 milliarder kroner per år i reduserte helsekostnader

Sykelstrategien skal gjelde for perioden 2015 til 2025 og skal etablere en systematisk arbeidsform som kontinuerlig forbedrer sykkelforholdene i byen.

Som landets hovedstad og største by må Oslo gå foran i en nasjonal sammenheng. I utformingen av strategien har vi derfor lagt lista høyere enn nasjonale mål, retningslinjer og standarder. Skal Oslo bli en sykkelby for alle må vi måle oss med de beste sykkelbyene i verden.

Utfordringene vi står overfor er store. Strategiarbeidet viser at befolkningen er misfornøyd med Oslo som sykkelby, og at mange opplever byen som utrygg å sykle i. Sykkelveinettet har mangler og delvis lav standard. Det er store forskjeller mellom de 15 bydelene, både når det gjelder hvor mange som sykler i dag, samt forutsetningene for å lykkes med å gjøre bydelene bedre å sykle i.

Tidligere har kommunen brukt for lite ressurser på sykkeltilrettelegging. Dette har endret seg. Investeringer i sykkeltiltak blir i dag høyere prioritert enn noensinne, og i 2014 investeres det om lag 150 millioner kroner i nye sykkelveier i Oslo. I tillegg kommer de statlige investeringene. At Oslo kommune opprettet Sykkelprosjektet i 2010, et prosjekt som utelukkende jobber med å forbedre sykkelforholdene i byen, er et av bevisene på at myndighetene tar oppgaven på alvor. I dag er nesten 20 personer i Oslo kommune dedikert utelukkende til å jobbe for bedre sykkelforhold i byen.

Ambisjonen om å gjøre Oslo til en god sykkelby har bred støtte i befolkningen. Hele 94 prosent av de spurte er positive til at Oslo kommune arbeider for å få flere til å sykle. Dette er en viktig inspirasjon for oss som jobber med dette. Tallet sier også noe om det store potensialet Oslo har som sykkelby.

Det er viktig å huske på at en vellykket sykkelsatsing avhenger av mer enn antall kilometer sykkelvei som bygges. Derfor jobbes det parallelt med andre tiltak som skal gjøre det både enklere og tryggere å sykle i byen. I sentrum har det blitt lagt til rette for sykling mot enveiskjøring i flere gater. Gode løsninger i kryss er viktig for syklisters trafiksikkerhet og følelse av trygghet. Mange steder i byen er det nå røde bokser i lyskryss, hvor syklistene er gitt en synlig plass foran bilene. Dette er et enkelt tiltak som effektivt bidrar til at syklistene føler seg trygge.

Selv om et godt utbygd sykkelveinett og en tilfredsstillende drift av dette er en forutsetning for å gjøre Oslo til en sykkelby, er det ikke en garanti for at befolkningen tar pedalene fatt. Erfaringer fra byer

som har lyktes med å øke sykkeltrafikken dokumenterer betydningen av en bred tiltakspakke på mange fronter. Det handler om å prioritere hverdags syklist, og lage kampanjer og informasjonstiltak med en positiv vinkling. Dette jobber Oslo kommune aktivt med. Vi kommer også til å styrke denne delen av sykkelsatsningen i årene som kommer, og håper dermed å bidra til at flere av innbyggerne får øynene opp for sykkel som et enkelt og effektivt fremkommingsmiddel – selv i en by hvor forholdene for sykling ennå ikke er optimale alle steder.

Sykelbruken er i vekst, og vi skal gjøre vårt ytterste for at denne trenden fortsetter. Sykkelen som et transportmiddel er i ferd med å bli en viktig og naturlig del av Oslo, slik som den allerede er blitt i mange byer i verden. Fortsetter vi det gode arbeidet som er gang nå vil Oslo om 10 – 15 år være en helt annen by – en av de beste sykkelbyene i verden.

NOA ANNONSE

PAKKETILBUDSPRIS

MARKAKALENDER 2015
+ JUBILEUMSBOKA

KUN **299,-** SPAR 50,-

Porto og ekspedisjonsgebyr kommer i tillegg.

La humla suse!

Det er ikke bare mennesker som er direkte avhengig av bærekraftig arealforvaltning og byutvikling fremover. Det er for eksempel også viktig for de sårbare og utsatte pollinatorene, som er meget viktige for matproduksjon og planteliv. Bier og humler. Norges 35 humlearter finnes fortsatt, og med bestandsnedgang internasjonalt har vi et ansvar.

15-30 prosent av vår mat er pollinert av bier, og derfor også av humler. Epler, bringebær, jordbær, blåbær er for eksempel pollinert av humler og bier, og humlene er blant annet viktige pollinatorer av tomater.

Arealforvaltning har flere sider, og det er mange hensyn som må tas. Små forandringer kan gi store konsekvenser. For eksempel har vi i sommer lest om at parklind er dødelig for humler; på Holmlia ble det funnet masse døde humler under denne typen tre. Nektaren mistenkes for å være det som humlene ikke tåler. Parklind er en fremmed art som ikke vokser naturlig i Norge.

**VIL DU PLANTE FOR HUMLENE?
SJEKK PLANTELISTEN TIL HAGESELSKAPET FOR
INFO OM HVILKE PLANTER SOM GJELDER.**

Vi må la humla suse!

Foto: NOA

Toril Mentzoni fra organisasjonen La Humla Suse kan fortelle om hvordan humlene har fått det vanskeligere i Oslo og Akershus:

Oslo og omegn er på grunn av gunstig geologi og klima, samt beliggenhet, opprinnelig det området i Norge med rikst arts mangfold – men er nå samtidig det området i landet vårt med flest rødlistede arter og et vell av svartelistede arter. Rikt planteliv gir rikt insektliv. Det finnes sjeldne humlearter også i urbane strøk, og

slåttehumle er et godt eksempel. De mest celebre humleartene holder nå mye til på skrotemark (veikanter og annet) som en midlertidig og dårlig erstatning for de gamle blomsterengene.

Denne neste setningen er tatt fra NOAs uttalelse til regional plan for areal og transport for Oslo og Akershus: «Kombinasjonen av godt jordsmonn og gunstig klima (i Oslo og Akershus) gir et godt grunnlag for stor plantevekst, og derav overskudd til en rekke arter som lever av denne produksjonen». Mangfoldet må bevares i Oslo og Akershus. Arealforvaltningen må derfor innebære et hensyn til forskjellige arter, og til humlene.

Jeg spurte Mentzoni hvordan vi kan sikre at arealutviklingen er gunstig for humlene.

Vi [La Humla Suse] ønsker oss kulturlandskap mer slik det var før i tiden med blomsterrike arealer fra vår til høst. Vi ønsker oss et åpent og variert landskap med et stort mangfold av planter og småkryp (som humler). Det er viktig å satse på et økologisk drevet landbruk uten sprøytemidler og med fornuftig gjødsling. Humlene er avhengig av egnede blomster fra vår til høst. Alle kan gjøre noe for humlene; både balkongeiere, hageeiere, eiere av grønne lunger for øvrig og bønder. Statens vegvesen har store arealer av blomsterenger langs sine veier. De har tatt grep en del steder ved å heve klippeshøyden og vente med å slå veikantene til senere på sommeren.

Ytterpunkter som er ugunstig for humler er nedbygging og intensiv drift i den ene enden på skalaen, og gjengroing i den andre enden. Begge deler medfører blomsterfattige arealer og lite insekter.

La Humla Suse

LA HUMLA SUSE

er en idealistisk forening som jobber for å sikre humlers levekår i Norge. Hvis humlene forsvinner: «Ingen humler – mindre mat. Ingen humler – dyrere mat» (kunstig pollinering). Humlene er viktig for mennesker, av veldig mange grunner. Her er noen av de viktigste problemene vi er opptatt av:

- Humlene er avgjørende for verdens matproduksjon
- Humlene er avgjørende for biodiversitet/pollinering
- Humlene er indikatorer på naturtilstanden
- Hjelper vi humlene, hjelper vi mange andre samtidig (andre bier og generelt pollinerende insekter mfl.)
- Ingen «eier» humlene, de er frie og ville
- Humlene er fredelige, vakre og nyttige
- Humlene gjør en viktig jobb for oss – og de gjør det gratis
- Humlene trenger hjelpere og «interesseorganisasjoner»

Les mer på: www.lahumlasuse.no

Østlandske Naturvernforening / Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 1914–2014 – en kort historikk

Dette er siste del av en historisk artikkel som begynte i utgave 1/2014 av Grevlingen skrevet av Bredo Berntsen, forfatter og æresmedlem i NOA. Artikkelen er denne gangen presentert med bilder fra utflukter i april tatt av Øivind Grimmer.

Organisasjonsendringer

I årene rett før ØNVs femtiårsjubileum skjedde det mye på det organisasjonsmessige planet innen naturvernet. I 1962 kom det i stand en egen naturvernaksjon, Bruk naturvett!, støttet av regjering og storting. Den ble avsluttet i 1963, og alle aksjonens aktiva ble overtatt av Landsforbundet for naturvern, som i 1962 ble omorganisert med navnet Norges Naturvernforbund (NNV). Det første landsmøtet ble avholdt i mars 1963 der formannen, Thv. Kierulf, ble det nye forbundets første æresmedlem. Fra 1965 utga NNV et eget medlemsblad, Norsk Natur (senere Natur og Miljø).

Foto: Øivind Grimmer

Toppdykkere i Østensjøvannet.

Interessen for naturvern var nå sterkt økende. Antall medlemmer i ØNV var jevnt stigende. Mens det i 1963 var på rundt 900, var det i 1964 allerede på 2564, i 1967 på 3707 og i 1971 på 3397.

Dette fikk også den konsekvensen at stadig flere fylkesforeninger ble etablert – noe som gjorde at ØNVs geografiske ansvarsområde ble snevrere. Først ut var Oppland Naturvern, som ble stiftet i 1966 og opptatt som kretsforening i NNV i 1968. Siden fulgte foreninger i Vest-Agder, Aust-Agder, Hedmark, Vestfold, Buskerud og Telemark. Sist ut var Landskapsvernet i Østfold, som ble opptatt som kretsforening i 1973. Det forhindret ikke at ØNV, i forståelse med forbundet, fortsatt skulle ha ansvar for å kjempe frem vern i Vassfaret og Oslomarka. Disse to områdene hadde nemlig i mange år vært av særlig interesse for ØNV. Men når

det er nevnt, ble det nå naturlig for foreningen å kjempe spesielt aktivt for natur- og miljøvernsaker i Oslo og Akershus – slik som vern av Nordre Øyeren, Bygdøy, Kolsås-Dælivannområdet og Østensjøvannet. Disse områdene får egne kapitler i denne boken.

Den økende naturverninteressen slo også ut i ønsket om å opprette lokale naturvermlag i kommunene. Først ut var Bærum lokallag i 1972 – dette ble fulgt opp i kommune etter kommune: Frogn, Asker, Lørenskog, Nesodden, Oppegård, Skedsmo, Ski, Sørum og Ås.

Fortsatt opplysningsarbeid

Foreningen hadde tidligere utgitt småhefter for å sette søkelyset på verneverdig natur. Denne tradisjonen ble fulgt opp:

- Nr. 7 Østensjøvannet. Av Einar Brun, Ove Arbo Høeg og Ole Anthon Sæther (1965).
- Nr. 8 Presterødkilen. Av Magnar Norderhaug (1968).
- Nr. 9 Fra blomsterfredning til økopolitikk. Red.: Bredo Berntsen (1975).
- Nr. 10 Østensjøvannet. Red.: Bredo Berntsen (1979).
- Nr. 10a Arbeidshefte for skoleelever om Østensjøvannet. Av Dag Berntsen (1981).
- Nr. 11 Øra Naturreservat. Av Ottar Krohn (1981).
- Nr. 12 Marka. Red.: Bredo Berntsen (1984).

Foto: Øivind Grimmer

Turleder Audun Brekke Skrindo fra utflukten til Østensjøvannet den 23. april.

Jubileum og økopolitikk

Da ØNV hadde 60-årsjubileum i 1974 var det stor oppslutning om naturvernet i Norge. Denne tiden er kalt naturvernets storhetstid i Norge. En ny naturvernlov ble vedtatt i 1970, og en rekke nasjonalparker, reservater og landskapsvernområder ble opprettet. Miljøverndepartementet kom til i 1972. Nå hadde foreningen nesten 8000 medlemmer og flere nystartede lokallag. Den hadde også fått fast ansatt sekretær. Jubileumsskriftet Fra blomsterfredning til økopolitikk indikerte noe om en ny tid med nye begreper, idéer og mål. I Paul Hofseths artikkel Fra estetikk til økopolitikk ble det brukt begreper som ressursknapphet, energibehov og befolkningspolitikk. Hofseth mente at målet for naturvernet var det samme, men at hvordan man skulle nå det hadde utvidet seg med økende erkjennelse.

I årene fremover var det nettopp – ut over det langsiktige arbeidet med naturperler som Vassfare, Marka, Østensjøvannet og Nordre Øyeren – nye problemer og nye saker som foreningen måtte forholde seg til. Det var for eksempel ENØK-satsing (energiøkonomisering), fjernvarmeanlegget på Klemetsrud og arbeidet for en ren fjord. Et sterkt engasjement ble startet av ØNV i 1982 for å støtte lokalbefolkningen i Mogreina i Ullensaker, som hadde alvorlige forurensningsproblemer å stri med. I hovedstaden var foreningen aktivt med i Våraksjonen for et bedre bymiljø og sloss for å bevare trikken i Oslo. Hva var da mer naturlig enn å markere arbeidet for å bevare trivselen i byen med å kjøre veterantrikk i Oslos sentrale strøk på 70-årsdagen for ØNV!

For en forening med så mange år på baken – og som altså ble konfrontert med stadig nye utfordringer – var det tidvis et behov for å reflektere over hvilket verdigrunnlag foreningen bygget på. Det ga seg uttrykk ved 75-årsjubileet i 1983 i form av en egen bok: Momenter til en dypere naturvernforståelse. Redigert av Gjermund Andersen.

Navneskifte

Foreningen hadde jo tidligere skiftet navn flere ganger – igjen ble dette aktuelt da foreningens geografiske

ansvarsområde ikke lenger var hele østlandsområdet. Nå var det tidligere navnet godt innarbeidet, men foreningen innså at behovet for et navneskifte var overmodent. I 1989 ble derfor foreningens nye navn: Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA), og det er foreningens navn ved 100-årsjubileet.

Samspill

I denne historien om foreningens langvarige arbeid og mange aktiviteter er det grunn til kort å nevne begrepet «samspill». ØNV/NOA har selvsagt også vært med på – gjennom styremøter og landsmøter – å delta i og påvirke Norges Naturvernforbunds aktiviteter og politikk. Her har det naturlig nok også vært uenigheter og stridsspørsmål, uten at det er plass til, eller grunn til, å trekke inn dette i denne korte oversikten.

Går man gjennom foreningens årsmeldinger og medlemsblad (som vi kommer tilbake til), er det klart at det, helt fra 1970-årene, har foregått et viktig samspill og samarbeid med alle lokallagene i Oslo og Akershus. De fungerer som vaktbikkjer når det gjelder forhold som angår lokalmiljøet.

Internt i ØNV har det i de senere årene også foregått et viktig samspill mellom styret, sekretariatet og en rekke arbeidsgrupper. I 1995 var for eksempel følgende grupper i arbeid: Bymiljøgruppa, Skogvokterne, Oslomarka, Kulturlandskap, Samferdsel, Grevlingen-redaksjonen, Økonomigruppe og Tur-festgruppe. Det er viktig også å nevne den langvarige og iherdige innsatsen Gjermund Andersen som sekretariatsleder – daglig leder – har stått bak siden 1987. Ikke bare har han med sine brede kunnskaper representert det faste og permanente i en organisasjon hvor det nødvendigvis er stadig skifte i styrene – men han har også markert seg med en helt uvanlig dyktig og omfattende innsats for vernet av Osloområdet.

Grevlingen

I mange år var det i hovedsak bare den korte årsberetningen som var den trykte kommunikasjonen foreningen hadde med medlemmene og andre interesserte. Dette i motsetning til Naturvernforbundet sentralt

Fra utflukten til Kolsås - Dælivann 27. april.

Foto: ØWind Grimmer

som alt fra 1965 hadde Norsk Natur (senere Natur & Miljø). Derfor var det et stort fremskritt da Grevlingen så dagens lys i 1982. Denne har siden – som medlemsavis – vært et viktig bindeledd mellom NOA og medlemmene og lokallag. Ved hundreårsjubileet kommer Grevlingen ut med fire nummer i året. Dessuten har NOA nå også en egen hjemmeside på nettet.

Ut i det fri

Det er et særegent trekk ved 100-årsjubilanten som det er lett å glemme i denne historiske oversikten. Nemlig de tallrike ekskursjoner, turer, utferder og vandringer som har foregått gjennom alle år. Det er jo nettopp strendene, elvene, fjellene, skogene, kulturlandskapet – og etter hvert bymiljøet – som har vært foreningens hovedinteresse. Og studerer man årsmeldingene og Grevlingen går turene og vandringene ut i det fri som en grønn tråd gjennom ØNV/NOAs historie. I 1963 gikk eksempelvis ekskursjonene til Østensjøvannet, Rustadsaga, Nøkle vann og Sarabråten.

I 1989 ble det arrangert sykkelkultur i Oslo, tur til Koberhaugen/Blankvann med Nyttevekstforeningen, tur til kulturlandskapet i Maridalen, kveldsvandring i Maridalen med søkelys på dyrelivet, kultur- og naturvandring langs Akerselva, tur til Finnskogen, St. Hans-fest ved Spålen og vandring i Vassfaret.

Da NOA fylte 90 år i 2004 var atter målet å få

medlemmene ut i det fri: tur til Store Åklungen over Blanksjø, sykkel- og fottur til eventyrskogen ved Kjer-ringkollen på Krokskogen, spesiell tur for barn i 1. klasse over Barlindåsen i Lillomarka, og tur til Høgåsen i Bærumsmarka.

Ved 100-årsjubileet er det all grunn til å følge opp denne tradisjonen.

NOA ANNONSE

NATURGLEDE OG KAMP I HUNDRE ÅR

Vi feirer våre hundre år med en rykende fersk jubileumsbok! Her finner du smakebiter fra NOAs arbeid og virke, historikk og naturvernseire, samt refleksjoner rundt veien videre. Med sitt mangfoldige innhold rommer boken både tilbakeblikk og fremblikk. Vi er svært fornøyde og håper du finner stor glede av å lese den!

BOKEN KAN KJØPES PÅ VØIENVOLDEN FOR 200,-

Jørgen Stubbesitter

MANNEN I MÅNEN

Det var etter en av disse glovarme dagene midt i juli. Kvelden og natten sendte en avkjølede bris. Et sted midt mellom Lauvtjern og Lauvåsen hadde jeg lagt meg til for å helligholde sommernatten. Leika, naboens tålmodige puddeltispe, lå med hodet inntil skulderen min. Stille, døsende, bare nå og da løftet hun på hodet for å bite på et myggstikk.

Fullmånen hang over treetoppene. Mannen i månen nesten smilte ned til oss. Nå vet vi at både øynene og smilet er kratere etter meteorittnedslag. Nå vet vi at månen ikke er selvsyende, men bare reflekterer sollyset. Av månestråler gror det ingenting. Buzz og Neil har vært der. Ikke vann, ikke vind, ikke liv, bare et støvlag sprenget opp av stein-grunnen ved de veldige temperatursvingningene.

Det rasjonelle mennesket vil gjerne vite, men det poetiske mennesket vil gjerne drømme og kjenne på

fellesskapet med noen langt, langt tilbake i tid. En isolert (fra vår verden) stamme på Ny-Guinea oppdaget at en gud besøkte dem i form av en ildkule over himmelen hver dag til samme tid. Hvilken lykke og trøst og mening! At det var rutflyet til Australia var labelensk tale uten noen referanseramme for dem.

Vi tror så gjerne på Michelangelos gnist i Skapelsen, spranget fra Guds finger til Adams, som definitivt trakk mennesket ut av dyrerekken og ga det sjel. Vi tror på frelse gjennom menneskeofring og tilfeller av jomfrufødsel.

Eller som mannen sa – vi er mer opptatt av om vårt univers startet med et smell, enn om det skal slutte med et smell.

Jeg mistet visst tråden – Herren har forbarmet seg.

Vi høres av.

KreativStrek/Sundheil

Enten du har lyst til å være aktiv
eller ønsker å gi en gave...

NOA TRENGER DEG!

Bli med og hjelp NOA med å videreformidle det vi arbeider for. Bidra med godt humør eller ressurser inn i et fellesskap som brenner for å ta vare på våre umistelige naturverdier, og som har grønne formål for både Marka, by, bygd og fjord.

Hva kan du gjøre?

Først og fremst, bli medlem – og verv medlemmer. Er din familie medlem, hva med dine venner?

Som medlem gir du oss (deg, NOA og naturen) tyngde når vi skal være en stemme for de som ikke kan stå opp for seg selv. Gjennom medlemskap støtter du ikke bare Naturvernforbundets viktige påvirkningsarbeid, du legger også til rette for praktisk naturvernarbeid for våre mange frivillige. Vi håper også at du vil bli et aktivt medlem! Meld deg inn ved å sende en sms med NATUR til 2377.

Bli NOAs grønne venn, gi et fast beløp i måneden, som skattefri gave. Du kommer på vår e-postliste, og vil få beskjed fra oss når *Grevlingen* og *NOAs ark* er tilgjengelig på våre hjemmesider.

Hvordan bli NOAs grønne venn? Gå inn på vår hjemmeside eller ta kontakt med oss på e-post noa@noa.no

Gi NOA en jubileumsgave. Vi fyller hele 100 år, og dersom du har lyst til å ønske oss til lykke med de neste hundre, blir vi hoppende glade!

Alt du trenger å gjøre er å betale inn ønsket beløp til kontonr: 1280.0502347. Merk gjerne innbetalingen «jubileumsgave».

«Den gamle mester» i Krødsherad. Vernet i 1914.

HVA DU KAN GJØRE!

BLI AKTIV!

100 ÅR
NOA 1914 - 2014

I NOA er det mange muligheter og måter å være aktiv på. Dersom du brenner for et spesielt tema kan du bli med i en av våre arbeidsgrupper. Ønsker du å delta på enkeltarrangement eller aktiviteter, har du mange muligheter.

Faglig påfyll og utvikling gjennom NOAs arbeidsgrupper

MARKAGRUPPA: Ønsker du å jobbe med problematikk knyttet til hogst, med å ta vare på våre vakre og gamle urskoger (eventyrskoger) og å diskutere aktuelle faglige problemstillinger i et engasjert fellesskap? Ta kontakt med Bjørn på bjanfa@gmail.com

ARRANGEMENTSGRUPPA: Vil du være med og gjennomføre NOAs ulike arrangement og aktiviteter, legge opp aktivitetsplanen og komme med innspill på hvilke arrangement NOA bør gjennomføre? Da bør du bli med i arrangementsgruppa. Planlegging og kontakt med eksterne og interne foredragsholdere og turledere, gjennomføring og oppfølging under arrangementene. Ta kontakt med Aud på aud.kvam@hotmail.no

FRØNSVOLLEN: Vi leier denne vollen, vakkert plassert i Nordmarka. Her setter vi i stand bygninger og fjøs og har blant annet beitedyr om sommeren, en egen bikube gruppe og egen grønnsakshage i vakre omgivelser. Frønsvollengruppen arrangerer dugnader og samlinger, middager og bikubedager. Vi håper flere vil være med på våre aktiviteter. Ta kontakt med Nikolai på nikolainorman@gmail.com

NOAs syn på...

Sammen med andre medlemmer kan du være med og påvirke NOAs politiske plattform og hva NOAs syn skal være i viktige naturvernsspørsmål. Her vil du sammen med andre aktive få faglige innspill og lære mer om interessante tema. Samtidig vil du ha muligheten til å påvirke din organisasjon og dele dine syn.

DE ULIKE GRUPPENE ER

- Framtidig samferdsel i Oslo/arealutvikling og samferdsel i Osloregionen
- Forvaltning av vann og vassdrag
- Skog, skogbruk og skogvern – skogens rolle i klimasammenheng
- Forvaltning av fjorden

Har du et ønske om å gjøre verden litt bedre? Har du naturvernsaker du brenner for? Vi oppfordrer deg til å bli med i en eller flere av våre «NOAs syn på...» - arbeidsgrupper. Send mail til gjermund@noa.no

FACEBOOK

Lik siden vår på Facebook! Du hjelper oss ved å vie oss oppmerksomhet i sosiale medier.

En fabelaktig fuglebok – på nettet!

SETT OG SAKSET

Om sykkelbruk – og holdninger

Nederland har den lågaste hjelmbuiken [0,5 prosent], men landet er likevel verdas beste sykkelnasjon.

I Amsterdam går 70 prosent av all transport føre seg ved hjelp av sykkel. London er like flatt som nederlandske byar, og likevel reiser berre to prosent på sykkel.

Nederlandarar sit rett opp på sykkelsetet, gjerne med to–tre born eller matvarer plasserte rundt omkring på sykkel.

Northmenn kjem i full fart framoverbøyde over sykkelstyret, med fullt utstyr, sykkelhjelm og tights. «Asfaltcowboyane» blir dei kalla.

Sjå på Grünerløkka i Oslo! Der finst det ein urban sykkelkultur som kan jamførast med den danske og nederlandske. ... Di fleire syklistar, di tryggare blir det i trafikken.

Sitater fra artikkelen «Den nederlandske sykkelkultursessen», Dag og Tid, 4. juli 2014.

Om Walt Whitman (1819–1892)

Trudde han på Gud? Ja, men nok ikke slik det ligg i spørsmålet. Hans treeining var heller Gud, mennesket og naturen. Professor Øivind T. Gulliksen i Dag og Tid, 4. juli 2014.

EUs berettigelse

Dagens utgaver av Chanel No. 5 og en rekke andre parfymar forbys av et nytt EU-direktiv. Aftenposten, 9. juli 2014.

Dette er en interaktiv bok med filmer, animasjoner, foto m.m., og man må ha en iPad for å se den. Dessuten må du ha lagt inn programmet iBooks fra Appstore. Men når det er gjort, er det bare å nyte resultatet. Særlig hvis du betaler kr. 49, for da får du ikke bare smakebitene, men hele boka. Tittelen på denne elektroniske perlen er "Fugler", og forfatter er Roy Parlow Nordbakke. Han arbeider som 1.amanuensis i biologi ved Høgskolen i Østfold. Men han er like kjent som en garvet fuglemann og naturverner fra Halden. Dessuten har han lang erfaring som lærebokforfatter.

Altså: trykk på iBooks-ikonet på skjermen din, og den betalte boka kommer opp i ditt "bibliotek". Forsiden viser en praktfull fiskeørn. Dette er både en grundig lærebok og en vakker foto- og filmbok. Den er delt inn i seks kapitler: Anatomi og fysiologi, pardanelse, hekking, trekk, feltbestemmelse og aktiviteter. Innen hvert kapittel finner du både sirlige tegninger, instruktive figurer, vakre fotos, og – ikke minst – små filmsnutter av høy kvalitet. Til og med visse tegninger er laget som små filmer. Du kan også følge fiskeørnens trekkerte på interaktivt vis til Afrika. Underveis i boka dukker det opp oppgaver, hvor du kan prøve deg på alternative svar. Kapitlene avsluttes med konkrete oppgaver ute i felten, eller en Quiz.

I det siste kapitlet om aktiviteter blir man inspirert til å være ute. Det er jo der fuglene er! Her er tips om fuglekalender, hvordan man kan lære seg fuglesang, kanskje lage en fjærsamling, sette opp en foringsplass, eller snekre fuglekasser med overvåkingskamera. Man forstår at forfatteren ikke bare har utallige timer bak seg i naturen med foto- og filmmapparat, men også er en kunnskapsrik og svært god pedagog.

Når man blar seg igjennom boka, får man stadig tilbud om å trykke på små filmer med tilhørende lyd. Ofte følger det en forklarende stemme med. Man kan nyte tranenes dans og trompetstøt, smålomens kurtise, svarttrostens sang, eller isfuglens fising. Videoene er et samarbeid med Ole Harald Stensrud.

Boka er like mye et show som en bok. Aldri har jeg opplevd en så engasjerende "bok" om fugler. Alt er så nydelig og flott lagt til rette. Selv utdannede biologer kan finne spennende ting her. For min egen del er det første gang jeg virkelig forstår hvordan fuglene puster, ved hjelp av de smarte luftsekkene.

Boka er en opplevelse for enhver naturinteressert person. Men den er laget særlig med

tanke på naturfagstudentene på lærerutdanningen. I naturfagstudiet er det et hovedtema som heter mangfoldet i naturen, og her inngår fugler som en naturlig del. Også på førskolelærerutdanningen er fugler et tema. Men boka bør være av interesse også for mange andre skoleslag, på ulike nivåer. Læreren kan faktisk koble opp iPaden til en prosjektor og vise bilder, filmer og animasjoner på storskjerm. Velkommen til den elektroniske bokverden!

(Roy P. Nordbakke har også laget en annen E-Bok om naturen om vinteren. Du finner den ved å søke i IBook store. Boken er gratis. Også denne boken er først og fremst laget med tanke på naturfagstudenter i lærerutdanningen, men den kan selvsagt også brukes av andre.)

Omtalt av Sigmund Hågvær

GRØNT DIKT

IKKJE BIL, IKKJE FLY

Ikkje bil,
ikkje fly -
anten ein høyslede
eller ei skranglekjerre
- eller eldvogni til Elias!

Du kjem ikkje lenger enn Basho.
Han rakk fram til fots.

Olav H. Hauge

Roy Parlow Nordbakke
Fugler
Interaktiv lærebok
Kjøpes i iTunes
75 sider

LOKALLAG I NOA

Send rettelsel til noa@noa.no

NATURVERNFORBUNDET I ASKER

Kontaktperson: Jan Häusler, Postboks 332, 1372 Asker, 982 99 667, asker@noa.no

NATURVERNFORBUNDET I BÆRUM

Kontaktperson: Bjørn Kåre Salvesen, Postboks 252, 1319 Bekkestua, 976 76 690, bjorn.kare.salvesen@online.no

NATURVERNFORBUNDET I FET

Kontaktperson: May Oldervik, 997 41 483, fet@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I LØRENSKOG

Kontaktperson: Margreta Bondevik, unniaas@gmail.no

NATURVERNFORBUNDET I NANNESTAD/GJERDRUM

Kontaktperson: Kåre Hombles, 926 96 375, k.hombles@online.no

NATURVERNFORBUNDET I NES

Kontaktperson: Karin Olsen, 63 90 93 90, nes@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET PÅ NESODDEN

Kontaktperson: Peter Schjøberg, 66 91 48 50, pschjo@hotmail.com

NATURVERNFORBUNDET I NITTEDAL

Kontaktperson: Hiltrud Hemmersbach, 67 07 95 44, naturvernnittedal@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I OPPEGÅRD

Kontaktperson: Mariella Memo, marimemo@online.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO NORD

Kontaktperson: Åke Hartmann, Ullevålsveien 52, 0454 Oslo, 901 01 415, ake.hartmann@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I OSLO VEST

Kontaktperson: Georg Reiss, 901 42 331, oslovest@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO ØST

Kontaktperson: Eirik Gran, 958 31 400, osloost@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I SKEDSMO

Kontaktperson: Birgitta Prøis, 977 17 485, birgitta@flangset.net

NATURVERNFORBUNDET I SKI

Kontaktperson: Stein Kr. Martinsen, 930 81 173, gaupestein@online.no

NATURVERNFORBUNDET I VESTBY

Kontaktperson: Kristian Vahl Østbye, Ugleveien 15, 1555 Son, 971 74 728, kristobye@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I ÅS

Kontaktperson: Hans Erik Lerkelund, 477 12 456, lerkelund@gmail.com

NATUR OG UNGDOM/NNV - OSLO STUDENTLAG

Kontaktperson: Andreas Haakonsen, 908 65 822, andreashaa@gmail.com

NATUR OG UNGDOM/NNV - ÅS STUDENTLAG

Kontaktperson: Anna Birkeland Olerud, naturvern.umb@gmail.com
(les mer på Facebook: www.facebook.com/naturvernmbu)

KONTAKTPERSONER I REGIONER UTEN LOKALLAG

FROGN Kontaktperson: Sylvi Ofstad, 413 22 730, s-ofstad@online.no

SØRUM Kontaktperson: Helge Njaa, 905 00 728, helge.njaa@goodtech.no

ENEBAKK Kontaktperson: Kjell Arild Ødegård, 473 82 810

AURSKOG-HØLAND Kontaktperson: Yvonne Ødegaard, 477 12 456, yvonneodegaard@gmail.com

SETT OG SAKSET

La humla suse

En annen viktig polinator [enn biene] er humla. En god vår- og forsommer på Østlandet har ført til at det er flere humler i år enn vanlig ...

Humla er en uoppdaget gullgruve. [Biolog Tor] Billingmo er sikker på at vi vil se mer til humla i storproduksjon av mat i tiden som kommer, og viser til en tomatprodusent på Jæren som er helt avhengig av humla for å få tomater. Oppland Arbeiderblad, 8. juli 2014.

I serien utvalgte folk

Tine kulturmjølk er syrna mjølk, eit naturleg produkt føretrekt av stolte nordmenn til alle tider. Du kjenner det på smaken: heftig, ekte og frisk – ikkje ulikt naturen mjølka kjem frå. Og når glaset er tomt kjenner du det på kroppen. Nokre hevdar at vi nordmenn ikkje er så barske som vi ein gong var. Andre drikker framleis kulturmjølk. Salgsposi fra melkekartongen.

OPPFORDRING FRA REDAKSJONEN

Dersom du ønsker å bidra med en artikkel har noen tema du ønsker mer stoff om, eller har innspill, ris og ros til Grevlingen gi oss beskjed på mail: tonjesteigland@outlook.com

NOAS MARKAKALENDER 2015

MEDE MANGE FLOTTE BILDER

Bestill allerede nå vår tradisjonelle kalender for neste år! Som tidligere blir det turbeskrivelser med kart til nye spennende områder i Oslomarka. Kalenderen er altså noe langt mer enn en vanlig kalender. Den er en turbok som mange vil ha glede av i flere år fremover både sommer og vinter.

Hvorfor ikke la Marka-kalenderen bli din julehilsen til familie og venner? Ved kjøp av kalendere bidrar du til NOAs arbeid for blant annet å ta vare på Marka, eventyrskogene og våre grønne lunger.

MARKAKALENDER 2015

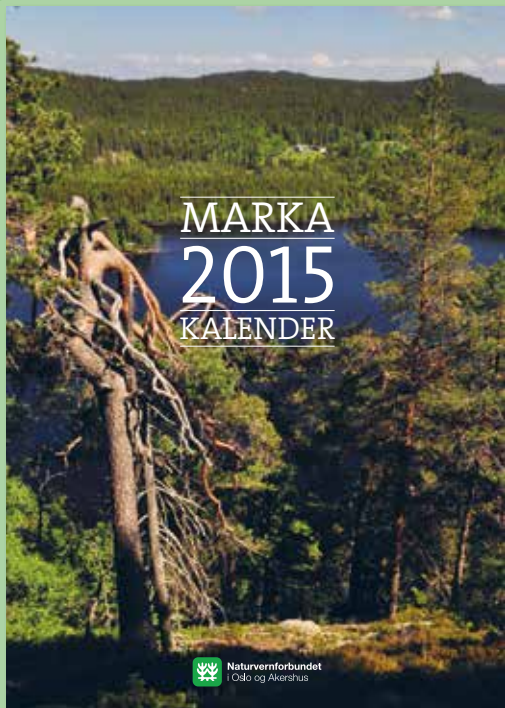
149,- /stk.

Porto og ekspedisjonsgebyr kommer i tillegg.

RABATT VED KJØP AV MER ENN ËN KALENDER

PRISER: 149,-/stk. • 2 – 5 eks. 139,-/stk. • 6 – 10 eks. 124,-/stk. • 11 – 20 eks. 109,-/stk. Be om pris ved bestilling av mer enn 20 eks.

BESTILL I DAG: Klipp ut kupongen, send bestilling til noa@noa.no eller ring NOA på 22 38 35 20. Kalenderen er klar for utsendelse i begynnelsen av november. Kommer du innom Vøienvolden i kontorets åpningstid (kl. 10 – 14) slipper du porto og gebyr.

Jeg bestiller herved eksemplar/er av NOAs Markakalender 2015.

Kalenderen koster **149,-/STK.**, porto og ekspedisjon kommer i tillegg.

DET GIS RABATT VED KJØP AV MER ENN ËN KALENDER – SE PRISER*

.....
Navn

.....
Adresse

.....
Postnummer og sted

***PRISER:** 149,-/stk. • 2 – 5 eks. 139,-/stk. • 6 – 10 eks. 124,-/stk. • 11 – 20 eks. 109,-/stk. Be om pris ved bestilling av mer enn 20 eks.

ADRESSATEN
BETALER
FOR SENDING
I NORGE

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Svarsending 2209
0091 Oslo